

Pszichoterápia

A pszichoterápiás módszereken alapuló gyakorlat szakmai folyóirata

szerkesztoseg@pszichoterapia.hu, www.pszichoterapia.hu

Kedves Kollegina!

Kedves Kolléga!

Megjelent a Pszichoterápia 25/3 száma. Alább megtalálja a szám szerkesztői bevezetőjét, a tartalomjegyzéket és a tanulmányok absztraktjait.

Figyelem! A folyóirat honlapjának általános elérhetősége megváltozott: www.mentalport.hu

Pszichoterápia folyóirat előfizetés, előfizetés megújítás: <http://www.mentalport.hu/a-folyoirat/elfizetes/>

A Pszichoterápia előfizetői a folyóirat konferenciáin kedvezményel vehetnek részt.

Szívélyes üdvözléssel

Szőnyi Gábor

A szerkesztők előszava

Észre sem vettük, olyan csendben jutottunk el a PSZICHOTERÁPIA szakfolyóirat 25. évfolyamához. Nem volt se ünneplés, se (fel)köszöntés, se visszaemlékezés. Ez így van jól és rendben. Közös munkánk örömei, kalandjai teszik szerkesztőségi üléseinket a hétköznapi ünnepeivé, a lap megjelenése pedig büszkévé. Ezzel a jó érzéssel bocsátja útjára szerkesztőségünk az évfolyam harmadik számát, és küldi el az olvasóknak, a szakmának.

Van, ami évek óta változatlan. Például a szlogenünk: „*A szakmát tiszteljük, nem a tekintélyt*”. De nemcsak tiszteljük, hanem szeretjük is a szakmánkat. A pszichoterápiás szakma gyönyörű a sokféleségével, hazai összetettségével, a sokféle módszerrel, amely mind más és más ideállal dolgozik, képez és fejleszti szemléletét. De e sokféleség mellett egyre több a felismert azonosság, a közös alap. A módszerek éppen különbözőségükben alkotnak egységességet: a lélek megismerését és folyamatainak a boldogság közelítésének, a gyötrelmek mérséklésének szolgálatába állítását igyekeznek szolgálni.

A szakfolyóirat törekszik áttekintést nyújtani a terápiák és tanácsadás módszereinek világáról, de ennek kényes nehézsége ezek sokfélesége. Erőfeszítést teszünk a kiegyensúlyozottság érdekében, aminek rendszerint elégedetlenség a vége a szerkesztőségi csapaton belül, mert céljainkat csak közelíteni tudjuk, így eredményeink rendszerint részlegesek e téren. Nemcsak méretben, aktivitásban, fajsúlyában, hanem vitatkozási és hozzászólási kedvben is rendkívül eltérőek a szakmai műhelyek. Újabban örömteli gonddal szembesülünk: egyre szűkebbnek bizonyul a lap terjedelme a beérkezett írások megjelentetésére. Mind a tanulmányok, amelyek kettős és anonim lektorálást követően jelennek meg, mind a *Műhely* és *Szakmai közélet* rész

területén jelentősen megnövekedett az elmúlt évben a beérkezett írások mennyisége. Egyre nagyobb nehézséget jelent a megjelenések megfelelő ütemezése.

Ezt a sokféleséget, sokszínűséget tükrözi a mostani szám is. A *Tanulmányok* részben a „Testet öltött létmód” a trauma túlélésére (Salz Gabriella és Szili Katalin) és az „Önszupervízió” elmélete és kutatása (Törög Gábor, Marlok Zsuzsa, Martos Tamás) a pszichoterápiás módszereken alapuló beavatkozások új, napjainkban időszerű kérdéseit veti fel. Kiss Márta a „Pszichiátriai felhasználók...” saját betegségükkel és felépülésükkel kapcsolatos viszonyukat vizsgálja, megjelenítve ezzel a szubjektív élményeket, és azok eltérését a pszichiátriai diagnosztikus megfigyelésektől.

Érdekes és elgondolkodásra készítet a *Műhely* rész. Az *Így dolgozunk...* rovatban Árkovits Amaryl DREAM módszer szerint folytatott „Kinga esete” ismertetéséhez jungi analízis (Szautner Erika), DREAM (Krékits József) és Gestalt-terápia (Mondok Árpád) megközelítéssel történtek a hozzászólások. Nemcsak érdekes, de izgalmas is követni, hogy a felkért szakemberek mely szempontok szerint látják az eset vezetését azonosnak, és miben különböznek szemléletükben. A hozzászólás megadott szempontok szerint történt. Például a leírtakból kell kiindulni; nem kritikus esetelemzést várunk, hanem annak kifejtését, hogyan látja a hozzászóló a terápiás (mikro)folyamatot, és megfontolásai alapján milyen beavatkozást alakítana ki egy-egy ponton. Az esethez mellé a hozzászólók is elismerést érdemelnek. Feladatuk nehézségét jelzi, hogy a felkérést ketten is visszautasították.

A *Műhely* részben folytatódik a *Műhelybeszélgetés* rovat, amelyben a Magyar Daseinanalitikai Egyesület vezetőségével beszélget Pál Krisztina, Szőnyi Gábor és Takácsy Márta. A fordulatos beszélgetés bemutatja az egyesület sajátos hazai helyzetét és a filozófiai alapból induló terápiás irányzatot, annak magyarországi rendhagyó és jelentős fejlődését. Görbe tükör rovatunkban a legutóbbi konferenciánk Viadal programján az egyik csapatot alkotó viadorok: Milák Piroska és Soós István írásban is közreadja érvrendszerét, amely „A psychocheson paradigma” elveire épül.

A *Műhely* részben kapott helyet rövid értékelésünk, mely a PSZICHOTERÁPIA konferencián közreadott kérdőívet dolgozza fel, keresve a választ arra, hogy kik vesznek részt, mit várnak tőle és milyennek találják a Pszichoterápia folyóirat 12. konferenciáját. Az adatokat Pál Krisztina és Szőnyi Gábor elemzi, értelmezi.

Nagy érdeklődést váltott ki most indított új pályázatunk, amelyben a nyertesek mély benyomást keltő kulturális, művészeti élményeiket oszthatják meg tágabb szakmánkkal. Számos érdekes, rendkívül jó pályamű érkezett be, ezért nehézséget okozott a választás. Jelen számunkban két nyertes alkotás jelenik meg: Mogyorósy-Révész Zsuzsanna egy izgalmas kiállítás élményét írta meg, Nagy Mária Magdaléna egy kiállításához kapcsolódó verse olvasható.

A *Szakmai közélet rész Viták, hozzászólások* rovatában folytatódik a hittel kapcsolatos vita, valamint a test szerepe a terápiában téma.

Az *Etikai kérdések* rovatban ismét izgalmas eset elemzése követhetjük.

Szakmai életünk szomorú híre, hogy elhunyt C. Molnár Emma. Ormay István írt megemlékezést.

Konferencia beszámolók nyújtanak képet a pszichoterápiás szcéna szakmai és tudományos aktivitásáról, és könyvismertetés ajánl figyelmünkbe külföldi és hazai könyveket.

A számot a szakkönyv- és folyóiratlista zárják, segítve a publikációk között tájékozódást.

Berger Noémi, Bokor László, Kiss Tibor Cece

PSZICHOTERÁPIA

A pszichoterápiás módszereken alapuló gyakorlat szakmai folyóirata
25. évfolyam, 3. szám, 2016. augusztus

Tartalom

A szerkesztő előszava

Berger Noémi, Bokor László, Kiss Tibor Cece

TANULMÁNYOK

Elméleti tanulmány

Salz Gabriella, Szili Katalin: Lebegés, mint módszer – „Testet öltött létmód” a trauma túlélésére. Esetbemutató elmélettel

Kutatási tanulmány

Török Gábor Pál, Marlok Zsuzsa, Martos Tamás: Lehetséges-e az önszupervízió? Az önszupervízió módszerének és segítői körében végzett hatékonyságvizsgálatának bemutatása

Kutatási tanulmány

Kiss Márta: Pszichiátriai felhasználók betegség- és felépülési narratívuma

MŰHELY

Így dolgozunk mi

Árkovits Amaryl: Kinga esete

Krékits József: Hozzászólás a Kinga esethez

Mondok Árpád: Hozzászólás a Kinga esethez

Szautner Erika: Hozzászólás a Kinga esethez

Műhelybeszélgetés – a Magyar Daseinanalitikus Egyesület vezetőségével – *Pál Krisztina, Szőnyi Gábor, Takácsy Márta*

Görbe tükrök

Egy jó terapeuta pontosan kezdi és fejezi be az ülést – A psychocheson paradigma – Milák Piroska, Soós István

Felmérés Kik vesznek részt, mit várnak tőle és milyenek találják a Pszichoterápia folyóirat 12. konferenciáját? – *Pál Krisztina, Szőnyi Gábor*

Pályázat

Láttam, hallottam, olvastam... – Kulturális élmények és pszichoterápia – Mogyorósy-Révész Zsuzsanna ♦ Nagy Mária Magdaléna

SZAKMAI KÖZÉLET

Viták, hozzászólások

Vita: A hit szerepe: segítség vagy gát a terápiában, a tanácsadásban? – Mondok

Árpád ♦ Unger Klára ♦ Tiringner Aranka ♦ Pál Krisztina, Valkó Lili

Vita: A test – hol használjuk (hol nem) a terápiában? – Erdélyi Ildikó ♦ Incze Adrienne ♦ Perfalvi-Zobor Tünde

A terápiás gyakorlat etikai kérdései 17. – *Bimbó Melinda* ♦ *Cserey Miklós* ♦ *Tóth Judit*,
Mondok Árpád

In memoriam

C. Molnár Emma – *Ormay István*

Beszámolók

Konferenciák – *Herneckzi Márton* ♦ *Kálmán Júlia* ♦ *Kappéter István*

Könyvismertetések – *Bene Zsuzsanna* ♦ *Harkányi Adrienne* ♦ *Kiss Tibor Cece* ♦ *Kovács Györgyi* ♦ *Tiringer István*

Szakkönyv- és folyóiratlisták

Szakmai programok

Hirdetések

Tanulmányok

Elméleti tanulmány

Lebegés mint módszer – „Testet öltött létmód” a trauma túlélésére. Esetbemutatás elmélettel

Salz Gabriella, Szili Katalin

Jelen tanulmány egy esetismertetés segítségével mutatja meg a trauma emlékezetre gyakorolt hatását. A következő kérdéseket vizsgáljuk: a terápiás folyamatban hogyan bukkan fel és szövődhet össze a testérzet, a kép, a verbalitás, illetve hogyan válhat verbalizálhatóvá a testérzet a képpé formálódáson keresztül? Hogyan bukkannak fel emléknymok az implicit emlékezeti rendszerből a terápiás folyamatban, hogyan segítik a megértés folyamatát? A kortárs pszichoanalitikus elméletekből, a memóriakutatásokból, az embodiment fogalmából és traumaértelmezésekből kiindulva egy olyan esetet szeretnénk bemutatni, ahol a trauma a testben és a létezés módjában is megnyilvánul. A trauma olyan disszociatív folyamatot indított el, melynek következtében a traumatikus élményhez hasonló ingerkörnyezetben csak a testi érzetek reflektálódtak, ugyanakkor ez az élmény az implicit emlékezet által alakította a kötődési mintákat. A terápiás folyamat megértéséhez Bucci kortárs pszichoanalitikus elméleti rendszerét használjuk, mely a szimbolikus és szubszimbolikus szintek átjárhatóságát mutatja meg, így különösen alkalmas a nonverbális-terápiákon belüli különböző kifejezőeszközök jelenlétét és együttes alkalmazását bemutatni. Tanulmányunkban a terápiát interszubjektív és testi szempontokból is vizsgáljuk, a terapeuta hangolódásának testi oldalát is kiemelve.

Kulcsszavak: disszociáció – embodiment – implicit emlékek – nonverbális terápia – trauma

Kutatási tanulmány

Lehetséges-e az önszupervízió?

Az önszupervízió módszerének és segítők körében végzett hatékonyságvizsgálatának bemutatása

Török Gábor Pál, Marlok Zsuzsa, Martos Tamás

Írásunkban azt a kérdést vizsgáljuk, hogy van-e létjogosultsága, illetve milyen hatással működhet a szupervízor és szupervíziós csoport nélkül végzett önszupervízió. A szupervízió alapvető irányainak és elméleti kérdéseinek rövid áttekintésével keressük az önszupervízió helyét a szupervíziós iskolák rendszerében, elméletében és gyakorlatában. Kiindulópontunk Reinhard T. Krüger, német pszichoterapeuta és pszichodramatista szerepcserén alapuló önszupervíziós módszere, mely hatékonyságát egy, a pennebakeri expresszív íráson alapuló, önszupervíziós technikaként alkalmazott kontrollmódszer segítségével kísérletben vizsgáltuk. Írásunkban bemutatjuk mindkét önszupervíziós elvet, majd ismertetjük a segítők körében végzett hatékonyságvizsgálatunk menetét és legfontosabb eredményeit. A kétféle technika hatását a kutató team által kifejlesztett klienskapcsolati kérdőívvel mértük, melynek kialakítási folyamatát szintén ismertetjük.

Az eredmények szerint mindkét technika elősegíti a segítőkben az érzelmi megterhelődés és elakadás érzésének csökkenését. A szerepcserén alapuló önszupervízió esetében azonban a kliens mellé állás képessége szignifikánsan erősebben növekedett. Az eredmények megerősítik az önszupervízió hatékony alkalmazásának lehetőségét.

Kulcsszavak

szupervízió — pszichodráma — szerepcseré — expresszív írás — hatékonyságvizsgálat

Kutatási tanulmány

Pszichiátriai felhasználók betegség- és felépülési narratívuma

Kiss Márta

Elméleti háttér: A mai magyar pszichiátriai ellátásban a biomedikális narratívum tekinthető dominánsnak, amely a pszichiátriai betegséget más testi betegségekhez hasonlóan legtöbbször genetikai és biokémiai folyamatok krónikus zavaraként határozza meg. Az utóbbi évtizedekben azonban egyre nagyobb teret nyert magának az úgynevezett felépülési szemlélet, amely számos tekintetben a biomedikális modellel szemben és annak ellentmondva értelmezi a pszichiátriai zavar valóságát, új narratívumot hozva létre. Célkitűzés: Vizsgálatomban azt kívánom feltárni, miként adnak értelmet betegségüknek és felépülésüknek olyan személyek, akik megtapasztaltak pszichiátriai tüneteket, és azokból való felépülést. Arra a kérdésre is keresem a választ, hogy az egyéni jelentésadásban mennyiben jelennek meg a pszichiátriai betegséget és a felépülést értelmező, társadalmilag konstruált narratívumok. Módszertan: A kutatói kérdés megválaszolásához az Ébredések Alapítvány 11 felépülőben lévő pszichiátriai felhasználójával készítettem élettörténeti interjút, amelynek fókuszában a pszichés problémák és az azokból való felépülés állt. A felvett interjúkon narratív elemzést végeztem. Eredmények: Az eredményekből az derül ki, hogy interjúalanyaim többsége mind a biomedikális, mind pedig a felépülési narratívum elemeit felhasználja betegségé és felépülése értelmezésekor, és ezáltal a kettő mintegy egymást kiegészítve fedi le a tapasztalatok spektrumát. Konklúzió: Azáltal, hogy a biomedikális narratívum mellett a felépülés szemlélet alternatív betegség- és felépülésértelmezése is megjelenik az interjúkban, az interjúalanyok nagyobb szabadságot kapnak abban, hogy egyéni valóságukat számukra megfelelő módon értelmezhesék.

Kulcsszavak: egyéni élettörténet – narratív elemzés – felépülés szemlélet – biomedikális narratívum – narratív realitáskonstrukció